

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 20-01-56029 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)

תיק חיצוני: 12273/2020

בפני כבוד השופט יובל ליבדרו

הנאשם/המבקש: [REDACTED] (קטין)
ע"י ב"כ עו"ד פאולה ברוש

נגד

המאשימה/המשיבה: מדינת ישראל פמ"ד
ע"י ב"כ עו"ד ענבל חיים

החלטה

מבוא

- 1 לפני בקשת הנאשם לנכות מהתקופה שנקבע שבה ישהה במעון נעול את התקופה בה היה נתון במעצר ואת התקופה בה ששה במעון נעול חלק מעצר עובר לגזר דינו (תקופה מצטברת של 5 חודשים).
- 2 בקשת הנאשם לנכות את התקופות האמורות הועלתה, באופן חלקי, אך לאחר שנגזר דינו של הנאשם. בדיון בו הוקרא גזר דינו של הנאשם ביקשה ב"כ הנאשם, לאחר שכאמור הוקרא גזר הדין של הנאשם, לנכות את תקופת המעצר ולנוכח התנגדות המאשימה, הוריתי על הגשת טיעון בכתב בעניין.
- 3 בחלוף כ- 11 יום הגישה ב"כ הנאשם בקשה בכתב במסגרתה עתרה לנכות בנוסף לתקופת המעצר, גם את התקופה בה ששה הנאשם במעון נעול חלק מעצר עובר לגזר הדין.
- 4 כאן המקום לציין, כי הנאשם הורשע במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום האוחז בהמישה אישומים שונים המתארים מסכת של מעשי אלימות וסחיטה כלפי מספר מתלוננים (חלקם קטינים) במשך תקופה ארוכה, במסגרתן עבר עבירות רבות ומגוונות לרבות של פגיעה בנסיבות מחמירות וסחיטה באיומים. כאמור, ביום 4.4.2022 נגזר דינו של הנאשם במסגרתו הוטל עליו, בין היתר, צו להמשך החזקה במעון נעול למשך 11 חודשים.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 56029-01-20 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)

תיק חיצוני: 12273/2020

טיעוני הצדדים

- 1
- 2 מבקשת ב"כ הנאשם עולה שהנאשם נעצר ביום 1.1.2020 ושחרר להוסטל ביום 2.2.2020.
- 3 ושהה שם בתנאי "מעצר בית" מלא עד ליום 5.5.2020. ביום 5.5.2020 נקלט הנאשם במסגרת [REDACTED]
- 4 [REDACTED] בחלק הנעול עד ליום 11.11.2020. ביום 11.11.2020 נקלט הנאשם במעון הנעול [REDACTED] שם
- 5 שהה עד ליום מתן גזר דינו.
- 6 ביום 4.4.2022 נגזר דינו של הנאשם במסגרתו הוטל עליו בין היתר צו להמשך החזקה במעון נעול
- 7 למשך 11 חודשים (יצוין כי המאשימה לא כפרה בתגובתה בנתונים הנ"ל אותם פירטה ב"כ הנאשם
- 8 בבקשתה).
- 9
- 10 ב"כ הנאשם טענה כי יש לנפות מתקופת הצו שהוטל על הנאשם את תקופת מעצרו עד לשחרורו
- 11 להוסטל [REDACTED] (כחודש) ותקופה נוספת של כ-4 חודשים נוספים מהתקופה בה שהה במעון נעול [REDACTED]
- 12 [REDACTED]
- 13 ביחס לניכוי ימי המעצר, ב"כ הנאשם טענה כי אף שניכוי שכזה נתון לשיקול דעתו של בית המשפט
- 14 הרי שמדובר בפרקטיקה נוהגת גם כשמדובר בשהייה במעון נעול. ב"כ הנאשם הוסיפה כי לא
- 15 מתקיימות בעניינו של הנאשם נסיבות חריגות המצדיקות חריגה מהפרקטיקה הנוהגת.
- 16 ביחס לניכוי התקופה בה שהה הנאשם במעון נעול עובר לגזר דינו, טענה ב"כ הנאשם כי הנאשם הועבר
- 17 למעון הנעול כדי להגביל את חרותו בדומה לתכלית המעצר, ומכאן שאין מקום להבחין בין תנאים
- 18 מגבילים במעון נעול לבין מעצר מאחורי סורג ובריח. ב"כ הנאשם הוסיפה כי הנאשם שהה במעון נעול
- 19 תקופה ארוכה מזו אשר מבקש הוא לנכות במסגרת בקשתו, וזאת כדי לא לסקל את ההליך השיקומי
- 20 אותו הוא עובר בהצלחה. כן הוסיפה ב"כ הנאשם, כי קבלת הבקשה תאפשר לנאשם להשתלב במכינה
- 21 קדם צבאית במהלך חודש [REDACTED] 2022. ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה בתמיכה בטיעוניה.
- 22
- 23 המשיבה התנגדה בתגובתה לבקשה. המשיבה טענה כי יש לדחות את הבקשה על הסף שכן מדובר
- 24 בבקשה שעלתה לראשונה רק לאחר מתן גזר הדין ולמעשה אחת שבית המשפט "קדם מכסאיו".
- 25 המשיבה הוסיפה כי אין לנאשם זכות קנויה לניכוי ימי מעצר והדבר נתון לשיקולו של בית המשפט.
- 26 כן טענה המשיבה כי אין דומה שהיה במעון נעול לשהייה במעצר מאחורי סורג ובריח וכי תקופת
- 27 השהייה במעון נעול שנקבעה בגזר הדין נועדה לתכלית שיקומית, ומכאן שאין מקום לפגוע בה.
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 20-01-56029 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)

תיק חיצוני: 12273/2020

דיון והכרעה

6. לאחר שבחנתי את טיעוני הצדדים ואת נסיבות העניין כעולה מגזר הדין, הגעתי לכלל מסקנה לפיה יש להיעתר לבקשה באופן חלקי ולהורות על ניכוי ימי המעצר בלבד.

7. באשר לניכוי התקופה בה שהה הנאשם במעצר, הרי שכידוע, ככלל, מנכה בית המשפט את תקופת המעצר בה שהה הנאשם מתקופת המאסר שהוטלה עליו. על אודות כך ראו רע"פ 165/05 ישראל צומן נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 13.01.2005):

"מושכלות ראשוניים הם כי על פי דין, תקופת המאסר נחשבת מיום גזר הדין, אלא אם הורה בית המשפט הוראה אחרת (סעיף 43 לחוק העונשין, התשל"ז-1977). אמנם הנוהג הוא כי, דרך כלל, מביא בית המשפט במנין תקופת המאסר גם את ימי מעצרו של נאשם בטרם נגזר דינו, שכן גם בגידרה של תקופת מעצר כאמור, נשללת חירותו האישית. כאשר בית משפט בערכאה ראשונה אינו קובע במפורש כי אין להתחשב בתקופת המעצר, עשוי בית משפט שלערעור להתערב ולשנות את הדבר, ובאין נימוקים מיוחדים לחומרה, הוא מורה על ניכוי תקופת המעצר..."

בעניינינו, הצדדים כלל לא התייחסו לשאלת ניכוי ימי המעצר בטיעוניהם ואף בגזר הדין לא ניתנה לכך התייחסות מפורשת. בנוסף, לא הוצגו נימוקים מיוחדים לחומרה אשר מצדיקים יציאה מן הכלל אודות ניכוי ימי המעצר. נדמה כי הליכה בדרך הכלל מתבקשת ביתר שאת בעניינם של קטינים לנוכח השלכת הפגיעה בחירות הנובעת מהמעצר ומהמאסר על אלה.

הדילמה המשפטית בעניינינו נובעת מכך שעל הנאשם לא הוטל עונש של מאסר בפועל כי אם של צו למעון נעול, ומכאן שלכאורה כלל הניכוי האמור (של תקופת מעצר מתקופת מאסר) איננו רלוונטי. חרף האמור, מצאו בתי המשפט, לרבות בית המשפט העליון, לנכות ימי מעצר גם במקרים שבהם הוטל על הנאשם עונש של צו מעון נעול ולא עונש של מאסר בפועל. בעניין זה ראו למשל ע"פ 3615/07 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 6.6.2007), פסקה ח(2) (להלן: "עניין פלוני").

8. באשר לניכוי התקופה בה שהה הנאשם במעון נעול, שונים הם פני הדברים. ראשית, יש לעמוד על השיהוי הניכר בהעלאת טענה זו. כזכור, ב"כ הנאשם לא עתרה בשלב הטיעונים לעונש לנכות את התקופה בה שהה הנאשם במעון נעול מתקופה שיוכל ותוטל עליו לשהות, במסגרת עונש, במעון נעול. ב"כ הנאשם אף לא העלתה טענתה זו גם לאחר שהוקרא גזר הדין כאשר באותה העת ביקשה רק לנכות את ימי המעצר ולשם כך ניתנה לה תקופה לבסס טענתה. נדמה כי מדובר בסוג של "מקצה שיפורים" לאחר שכבר ניתן גזר הדין, ולכך אין לתת יד. הנימוק עליו עמדתי לעיל הוא

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 56029-01-20 מדינת ישראל נ' י (קטין)

תיק חיצוני: 12273/2020

נימוק דיוני ולא בכך העיקר. הנימוקים שיפורטו להלן הם נימוקים מהותיים והחלטתי התבססה בעיקר עליהם.

שנית, בחלק זה של בקשת ב"כ הנאשם מדובר כאמור בניכוי של התקופה בה שהה הנאשם במעון נעול להבדיל מהתקופה בה שהה הנאשם במעצר של ממש. אכן, גם במעון נעול יש פגיעה של חירות ואולם עסקינן בחלופת מעצר ולא במעצר של ממש. כידוע, גם בחלופות מעצר דוגמת "מעצר בית" ואף במעצר בפיקוח אלקטרוני יש אלמנט ממשי של פגיעה בחירות ואולם הנוהג הוא שהתקופות בהן שוהה הנאשם במסגרות אלו לא מנוכות מתקופת המאסר שהוטלה עליו. על ההבחנה בין שהייה במעון נעול לשהייה במעצר ראו ע"פ 6736/16 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו, 12.1.2017), פסקה 12:

"השהייה במעון במהלך המשפט, ואפילו במעון נעול, שונה ממעצר 'ממש', גם אם חרות הקטין מוגבלת במידה דומה, נוכח ההיבט השיקומי שבשהות במעון, שנועד לקדם את הקטין ולסייע בשיקומו. ברי שהיבט זה של השהות במעון אינו 'מתפוגג' כאשר השיקום אינו עולה יפה. לפיכך אין בהכרח לגזור גזירה שווה לענין הניכוי מעונש המאסר, בין שהות במעצר (ושכמוהו כמאסר ממש, ואף לעתים בתנאים קשים מתנאי המאסר), לבין שהות במעון נעול..."

כאמור, פגיעה בחירות קיימת גם בעניינו של מי שנתון בחלופת מעצר במעון נעול, ואולם היקף הפגיעה בחירות הוא שונה. כך למשל, לא פעם מי שנתון במעון נעול יצא לחופשות כחלק מהאלמנט השיקומי הרלוונטי לחלופת מעצר של מעון נעול, מה שלא קיים בעניינם של נאשמים הנתונים במעצר עד לתום ההליכים.

בעניינו הנאשם יצא מפעם לפעם לחופשות (ראו למשל החלטתי מיום 4.5.2021 שם הקלתי בתנאי השחרור של הנאשם ואפשרתי לו לצאת לשעות התאווירות במסגרת חופשותיו אצל אמו, והחלטתי מיום 01.2022 במסגרת התרתי לו להיות בחופשות מחוץ ל"מעצר בית" בפיקוח אדם בלבד) ובתקופה האחרונה של ההליך השיקומי אף יצא לחופשות ללא ליור בהקשה זה ראו דברי השופט א' הובינשטיין בע"פ 7284/08 פלוני נ' מדינת ישראל, פורסם בנבו, 11.2.09.

על כל האמור יש להוסיף כי מבוקש לנכות תקופה של שהייה במעון נעול מעונש של מעון נעול, דהיינו לפעול על פי החריג שבחריג (לא מעצר ולא מאסר).

שלישית, הנאשם עבר הליך שיקום ארוך ואיטי, עקב לצד אגודל. בשלב מסוים של הטיפול הנאשם עבר לשלב ב' במעון ואף לשלב "קידום" המכין אותו לקראת חיים עצמאיים.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 20-01-56029 מדינת ישראל נ' [REDACTED] (קטין)

תיק חיצוני: 12273/2020

בהמלצתו העונשית ציין שירות המבחן כי יעדי הצו הם: "הרחבת השיח על האמפטיה וההבנה כלפי הנפגעים, ומעקב אחר תפקודו במסגרת מעון [REDACTED], בהמשך הכנתו לחיים עצמאיים" (תסקיר מיום 1.1.2022).

כיום הנאשם נמצא בהליך השיקומי בשלב [REDACTED] שלב שהוא שלב הכנה לקראת חיים עצמאיים כך שאף שהוא נמצא במעון נעול הרי שההגבלות עליו הן פחותות.

גור הדין שהוטל על הנאשם נשא מרכיב שיקומי - טיפולי משמעותי. בגור הדין ציינתי מספר פעמים כי מצאתי לאמץ את המלצת שירות המבחן לנוער כמו שהיא שכן המלצה זו מבוססת, מנומקת ורצינית ונשענת גם על התרשמות הגורם המטפל עצמו. דבריי אלו התייחסו לעתירת הצדדים לסטות מהמלצת שירות המבחן - לעתירת ב"כ הנאשם להימנע מהרשעת הנאשם ולהטיל עליו דרכי טיפול מחד גיסא, ועתירת ב"כ המאשימה להאריך את תקופת השחייה במעון הנעול מאידך גיסא. בהקשר זה ציינתי כי: "שירות המבחן עתה לתקופה שהיא בהתאם לצרכי השיקום של הנאשם ושיש בה כדי להעמידו בסופו של יום על מסלול של התנהלות נורמטיבית עצמאית" (פסקה 17).

קבלת עתירת ב"כ הנאשם לעניין זה, של ניכוי נוסף של 4 חודשים (מעבר לתקופת המעצר) עלולה אם כן לחבל בתכנית השיקומית עליה המליץ שירות המבחן באופן ממשי (שהייה במעון נעול למשך 11 חודשים), ולפיכך עומדת היא בניגוד לרציונל של גור הדין.

ומן הצד השני, לעונש של מעון נעול יש יסודות עונשיים פהט ליסודות שיקומיים. סבורני כי קבלת הבקשה לניכוי חודשים ארוכים עלולה לפגוע ביסודות העונשיים של גור הדין. בהקשר זה יש לזכור כי תקופת השחייה במעון נעול שהוטלה על הנאשם (11 חודשים) איננה ממושכת ביחס לחומרת העבירות בהן הורשע הנאשם. על כך ציינתי בגור הדין: "... כאמור, אין מדובר במעידה חד פעמית של הנאשם או בתקופה קצרה שבה עבר עבירה או שתיים או שלוש. בענייננו חי הנאשם משך שנים כעבריו והטיל אימתו על נערים שונים בסביבתו. כאן ראוי להדגיש, כי אלמלא קטינותו של הנאשם בעת ביצוע העבירות, צפוי זה היה להיאסר למשך שנים ארוכות, ולא ניתן לשלול שאף אם היה עובר הליך שיקומי (כבגיר) לא יכול הוא היה להימנע מעונש מאסר בגין רצף כזה של עבירות." (פסקה 14).

רביעית, להבדיל מתקופת המעצר אליה לא ניתנה התייחסות ממשית בגור הדין (בהעדר טיעון של הצדדים), בגור הדין קיימת התייחסות לתקופה בה שהה הנאשם במעון נעול, ואף צוין כי ניתן לכך משקל (פסקה 19), ומכאן שקבלת הבקשה ביחס לתקופת השחייה במעון נעול תוביל למתן משקל יתר לנתון זה.

בית משפט לנוער בבית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ע 20-01-56029 מדינת ישראל נ' [REDACTED] קטיין)

תיק חיצוני: 12273/2020

- 1 לסיכום עניין זה אציין כי אף אם יש סמכות לנכות תקופת שהייה במעון נעול, גם מעונש של מעון נעול,
- 2 הדבר נתון לשיקול דעת בית המשפט והכל בהתאם לנסיבות העניין. ראו בעניין ע"פ 3615/07 פלוני נ'
- 3 מדינת ישראל, (פורסם בגבו, 05.06.2007), פסקה ח לפסק דינו של השופט א' רובינשטיין כתוארו אז.
- 4 לצוין כי גם במקרה זה הוחלט ברוב דעות לנכות מתקופה של עונש של מעון נעול תקופת מעצר בלבד
- 5 ולא תקופה של מעון נעול בה שהה הנאשם קודם לגזר דינו.
- 6
- 7 לאור כל האמור לעיל, אני מקבל את הבקשה באופן חלקי ומתקופת המעון הנעול שהוטלה על הנאשם
- 8 לנוכו ימי המעצר בהם שהה הנאשם במעצר של ממש, מאחורי סורג וברית, ובלבד שמדובר בימי מעצר
- 9 בהם שהה במעצר בהקשר של תיק זה בלבד.
- 10
- 11 המזכירות תשלח העתק מההחלטה לצדדים, לשירות המבחן לנוער ולמעון "גלעם".
- 12 ב"כ הנאשם תעדכן הנאשם.
- 13
- 14 ניתנה היום, ב' אייר תשפ"ב, 03 מאי 2022, בהעדה הצדדים.
- 15

יובל ליבדרו, שופט

16
17

החלטות

